

GOSPODARCZY GABINET CIENI

Warszawa, 15 stycznia 2020 r.

RAPORT

Gospodarka

DR JANUSZ STEINHOFF

minister gospodarki Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

B. wicepremier, minister gospodarki w rządzie Jerzego Buzka w latach 1997–2001. Ekspert ds. energetyki, ochrony środowiska, procesów restrukturyzacji górnictwa. Poseł w latach 1989–1993 oraz 1997–2001. B. prezes Wyższego Urzędu Górniczego. Przewodniczący Rady Krajowej Izby Gospodarczej oraz Rady Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach. Ekspert BCC ds. gospodarki i energetyki.

✉ janusz.steinhoff@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. Podtrzymuję przedstawione w ubiegłym kwartale krytyczne stanowisko wobec braku postępów w pracach nad przyjęciem przez Radę Ministrów kluczowego dokumentu, jakim jest Polityka Energetyczna Polski. Brak tego dokumentu jest istotnym czynnikiem utrudniającym konieczne procesy dostosowawcze sektora do przyjętej strategii klimatyczno-energetycznej UE. Horyzont czasowy tego dokumentu powinien obejmować okres 2020–2050, czyli być koherentny z przyjętą przez Radę Europejską na ostatnim posiedzeniu strategią, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej przez kraje UE w 2050 roku. Podkreślić należy, iż brak Polityki Energetycznej Polski krytycznie ocenia w swoich raportach Najwyższa Izba Kontroli wskazując negatywne skutki tej sytuacji dla planowania koniecznych procesów dostosowawczych sektora elektroenergetycznego oraz planowania inwestycji. Na uwagę zasługuje również fakt, iż przesłany przez rząd w grudniu 2019 r. do Komisji Europejskiej Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu powinien w znaczącym stopniu wynikać z aktualnej polityki energetycznej państwa. Przedstawiony w tym dokumencie udział odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 roku na poziomie 21–23% wydaje się znacząco odstawać od potencjału inwestycyjnego, którym aktualnie dysponujemy.
2. W trybie pilnym należy znowelizować ustawę o działach administracji rządowej w celu racjonalnego, precyzyjnego określenia kompetencji członków Rady Ministrów w odniesieniu do energetyki. Nowelizacja tej ustawy powinna uwzględniać konieczność oddzielenia funkcji właścicielskich i regulacyjnych.
3. Konieczność opracowania ustawy o morskiej energetyce wiatrowej.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

1. Planowane wsparcie firm energochłonnych poprzez częściowe rekompensowanie wysokich cen energii obciążanej rosnącymi kosztami emisji CO₂. Wprowadzony ustawą z lipca 2019 roku system wsparcia pozwoli na ograniczenie spadku konkurencyjności ok. 300 przedsiębiorstw w efekcie zwiększających się cen energii elektrycznej. Przewidywana kwota wsparcia w 2020 roku to ok. 900 mln złotych.
2. Skuteczny system wsparcia budowy prosumenckich instalacji fotowoltaicznych o mocy 2-10 kW oraz preferencje w systemie aukcyjnym dla fotowoltaicznych źródeł wytwarzania energii. Sumaryczna moc zainstalowanych instalacji przekroczyła 1000 MW.

Zagrożenia:

1. Wysokie ceny energii elektrycznej w Polsce. Hurtowe ceny energii należą do najwyższych w UE, są wyższe o ponad 20% od obowiązujących w Niemczech i 22 % wyższe od cen energii elektrycznej w Czechach. Ta sytuacja w sposób znaczący wpływa na konkurencyjność naszego przemysłu. Głównymi przyczynami tego stanu są:
 - struktura miksu energetycznego z 80% udziałem paliw stałych
 - wysokie koszty emisji CO₂
 - niekonkurencyjny rynek energii elektrycznej
 - wysokie, przewyższające ceny na rynkach europejskich koszty węgla kamiennego - koszty wprowadzenia tzw. rynku mocy; przewiduje się, iż koszt netto utrzymania rynku mocy w latach 2021-2023 wyniesie ok. 11 mld zł.

PROF. STANISŁAW GOMUŁKA

minister finansów Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

B. wiceminister finansów. W latach 1970-2005 wykładowca London School of Economics and Political Sciences, University of London. Doradca kolejnych ministrów finansów Polski. Negocjator Polski z klubami Paryskim i Londyńskim w sprawie zmniejszenia polskiego długu zagranicznego i członek tzw. Grupy Strategicznej wicepremiera Balcerowicza. Konsultant m.in. OECD, MFW, Komisji Europejskiej ds. Europy Wschodniej. Główny ekonomista BCC.

☎ 609 556 506 ✉ stanislaw.gomulka@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. Wyeliminować tzw. okres ochronny 4 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego oraz skrócić okres chorobowy na koszt przedsiębiorstw z 30 dni do np. 15 dni.
2. Udrożnić dopływ do Polski pracowników z Ukrainy i Białorusi.
3. Usunąć z ustaw gospodarczych, szczególnie podatkowych, wieloznaczności interpretacyjne, skrócić czas rozstrzygania przez sądy spraw gospodarczych oraz wprowadzić powszechnie zasadę, iż – w przypadku wątpliwości w sporach z urzędami skarbowymi – należy zawsze przesądzać na rzecz przedsiębiorstw.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

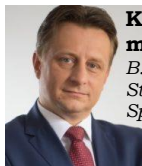
Pozytywy:

1. Utrzymanie stabilizacyjnej reguły wydatkowej w budżecie państwa na rok 2020.
2. Utrzymanie limitu 2,5 średniej płacy dla obliczania składek emerytalnych pracowników.
3. Znaczne obniżenie podatku CIT dla mikroprzedsiębiorstw i podstawowej stawki PIT o 1 pp. dla pracowników.

Zagrożenia:

1. Silne, negatywne dla stanu finansów publicznych, skutki obniżającego się tempa wzrostu PKB na wzrost wpływów podatkowych VAT, CIT i PIT.
2. Nadal niskie tempo wzrostu inwestycji w środki trwałe, pomimo wysokiego stopnia wykorzystania zdolności produkcyjnych i wysokich zysków oraz szybki wzrost jednostkowych kosztów pracy w firmach niskowydajnych w przypadku wprowadzenia w życie niemal podwojenia płacy minimalnej.
3. Negatywny wpływ niemal stagnacji w Niemczech i stagnacji w Wielkiej Brytanii na eksport netto i bilans handlowy.

Cyfryzacja i rozwój społeczeństwa informacyjnego

KRZYSZTOF SZUBERT

minister ds. cyfryzacji Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

B. sekretarz stanu oraz Pełnomocnik Rządu ds. Jednolitego Rynku Cyfrowego. Polski przedsiębiorca. Doradca Strategiczny. Visiting Fellow, University of Oxford. Członek grupy doradców Sekretarza Generalnego ONZ (MAG IGF). Special Advisor brukselskiej firmy (public affairs) FIPRA International.

☎ 602 103 357 ✉ krzysztof.szubert@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

- 1. Przyspieszenie rozwijania w Polsce elektronicznych i zintegrowanych usług administracji publicznej.** Polacy mają już ponad 4,5 miliona tzw. profili zaufanych (mechanizm uwierzytelniania się w świecie cyfrowym), korzystają coraz chętniej z e-usług (przykładowo ponad 13 milionów obywateli rozliczyło podatki za poprzedni rok on-line), aktywnie zdobywają szerokokorozumiane kompetencje cyfrowe. W skali świata, elektroniczne usługi administracji publicznej ułatwiają (obywatelom i przedsiębiorcom) interakcję z administracją oraz systematycznie budują zaufanie do państwa.
- 2. Konsekwentne wdrażanie w Polsce europejskiej strategii Jednolitego Rynku Cyfrowego (Digital Single Market)** ze szczególnym uwzględnieniem najważniejszych jej elementów, jak: cyberbezpieczeństwo, technologia 5G, sztuczna inteligencja (AI), internet rzeczy (IoT), rozwiązania chmurowe (Cloud), e-zdrowie oraz superkomputery dużej mocy (HPC). Wg Komisji Europejskiej potencjał rynku samej Unii Europejskiej w zakresie implementacji ww. strategii JRC szacowany jest na ponad 415 miliardów euro rocznie.
- 3. Strategia oraz koordynacja dostępu do funduszy (krajowych i unijnych) na tzw. transformację cyfrową.** Każdy kto odpowiednio przygotuje się do procesu transformacji cyfrowej oraz nauczy się korzystać z nowych możliwości, jakie dają innowacyjne technologie, wygra we wszystkich dziedzinach życia, czyli społecznej, ekonomicznej oraz politycznej. By to osiągnąć potrzebna jest strategia, niezależnie, czy patrzymy na to z poziomu dowolnej wielkości biznesu, poszczególnych państw, czy regionów.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

- 1.** Działania związane ze wsparciem budowy sieci nowej generacji - 5G.
- 2.** Wspieranie rynku (firmy, NGO's) w zakresie budowy tzw. kompetencji cyfrowych.
- 3.** Decyzja o organizacji w Polsce (2-6 listopad 2020) tzw. Forum Zarządzania Internetem ONZ (IGF) - największego wydarzenia cyfrowego UN.

Zagrożenia:

1. Koordynacja ośrodków decyzyjnych oraz strategia działań związanych z tzw. szeroko rozumianą transformacją cyfrową państwa.
2. Rozwój kompetencji cyfrowych, między innymi zakresie tzw. zawodów przyszłości, oraz utrzymanie w kraju odpowiedniej kadry.
3. Pozyskiwanie środków na cyfryzację z nowych programów europejskich (m.in. Digital Europe 2021-2027 ponad 9,2 miliarda euro oraz Horizon Europe 2021-2027 ponad 105 miliardów euro).

Rynek pracy i prawo pracy

ZBIGNIEW W. ŻUREK

minister pracy Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Sekretarz Prezydium Rady Dialogu Społecznego, przewodniczący Zespołu ds. rozwoju dialogu społecznego, członek Zespołu prawa pracy; zastępca przewodniczącego Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP, przewodniczący Zespołu ds. Prawno-Organizacyjnych. Od 1990 r. zajmuje się działalnością ekspercką i konsultingową. Mediator, wpisany na listę mediatorów przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej. Wiceprezes, członek i założyciel BCC, sekretarz generalny Związku Pracodawców BCC. Ekspert BCC ds. prawa pracy.

☎ 690 485 442 ✉ zbigniew.zurek@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. Podjąć postulowaną od lat przez stronę społeczną (organizacje pracodawców i związki zawodowe) dyskusję na temat zmiany zasad funkcjonowania Funduszu Pracy.
2. Zweryfikować sposób i skalę podwyżek płacy minimalnej oraz określić ich wpływ na tempo rozwoju polskiej gospodarki.
3. Tak szybko jak będzie to możliwe dokonać kompleksowej oceny (ocen) funkcjonowania i rozwoju Pracowniczych Planów Kapitałowych wraz z oceną ich wpływu na gospodarkę (rentowność przedsiębiorstw).

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

1. Rezygnacja z likwidacji górnego limitu wysokości składek ZUS (tzw. 30-krotności).

Po wielotygodniowych dyskusjach na temat zniesienia górnego limitu wysokości składek ZUS, tzw. 30-krotności, rządzący odstąpili od tego pomysłu. Powodem odstąpienia wydaje się być szeroki protest społeczny przeciw tej inicjatywie. Protestowało wielu, tak środowiska pracodawców/przedsiębiorców (z inspirującą rolą Business Centre Club) jak związki zawodowe. Przeciw przedstawionej próbie zmiany wystąpił również koalicjant Prawa i Sprawiedliwości – Porozumienie Jarosława Gowina. Pozostawienie górnego limitu wysokości składek ZUS, choć częściowo, uchroniło przed pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, z którego mogłoby odejść wielu stosunkowo dobrze wynagradzanych specjalistów, co pogłębiłoby niedobór pracowników.

2. Pracownicze Plany Kapitałowe (pozytywy).

Pozytywnie należy ocenić (co do idei) wprowadzanie Pracowniczych Planów Kapitałowych. Inicjatywa tworzenia zachęt do większego oszczędzania na przyszłą emeryturę, w szczególności w świetle nikłego poziomu oszczędności obywateli, jest warta poparcia. Szczególnie ważne jest tworzenie systemu, którego uczestnikami (beneficjentami) będą pracownicy o niskich dochodach,

którzy nie mają zbyt wielu środków, by część z nich odłożyć na starość. Do tego ci pracownicy, mający dziś niskie dochody – równolegle wypracowują sobie niskie emerytury. To dla nich Pracownicze Plany Kapitałowe są szczególnie istotne.

Pisząc o pozytywach nie można nie wspomnieć o wadach wprowadzanego systemu. O niektórych z nich poniżej, w części „Zagrożenia”.

3. Zmniejszenie „klina podatkowego” – kosztów pracy.

Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych obniża „klin podatkowy” poprzez:

- obniżenie stawki pierwszego progu podatkowego z 18% do 17%,
- podwyższenie kosztów uzyskania przychodu.

Choć powyższe zmiany należy odnotować jako krok w dobrym kierunku to należy pamiętać o bardzo niskiej kwocie wolnej od podatku, co jest jednym ze wskaźników znacząco wyższych podatków w Polsce niż wynika to z procentowej skali podatkowej.

Zagrożenia:

1. Pracownicze Plany Kapitałowe (negatywy).

W części „Pozytywy” wyrażono opinię na temat idei tworzenia Pracowniczych Planów Kapitałowych (PPK). Tu kilka uwag o ich słabszych aspektach:

Kapitał w PPK powstaje z wpłat trzech podmiotów: od pracodawcy (obciążenie największe), od pracownika oraz od państwa (kwota najniższa). Istnieje zatem poważna asymetria jeśli chodzi o obciążenie składkami.

Tymczasem, działania na rzecz bezpieczeństwa ekonomicznego ludzi starszych powinny odbywać się przede wszystkim staraniem państwa, wspomagającego beneficjentów PPK, czyli pracowników. Pracodawcy, jako podmioty prywatne, mogliby wspomagać przedsięwzięcie, a nie być, jak to zapisano w ustawie, podmiotem kwotowo wiodącym. Niezależnie od obciążeń finansowych z tytułu współfinansowania składek, pracodawcy obciążeni są także działaniami organizacyjnymi, związanymi z poborem składek. Jak by tego było mało, ewentualne nieprawidłowości ze strony pracodawców zagrożone są wysokimi karami.

Pracodawcy nie są przeciwnikami PPK. Jak wspomniano wyżej – popierają ich ideę. Chcieliby jednak, by ich wkład organizacyjno-finansowy był bardziej zauważany. Tym bardziej, że nie jest to jedyne ich dodatkowe obciążenie finansowe ostatnich lat.

2. Fundusz Pracy.

Środki gromadzone w Funduszu Pracy podstawowo pochodzą ze składek pracodawców. Fundusz Pracy jest funduszem celowym, który powinien przede wszystkim służyć przeciwdziałaniu

bezrobociu i działaniom na rzecz powstawania nowych miejsc pracy.

Tymczasem, na przestrzeni ostatnich lat, Fundusz Pracy był i jest wydatkowany na różne inne cele, odbiegające od tych założonych priorytetowo. Należy to zmienić i jest to zgodny postulat pracodawców i związków zawodowych.

3. Płaca minimalna i średnia.

Tegoroczne decyzje, dotyczące wzrostu płacy minimalnej (o 15,6% – z 2 250 zł w 2019 r. do 2 600 zł w roku 2020 i analogicznie z 14,7 zł/godz. w 2019 roku do 17 zł/godz. w 2020 r.) ponaddwukrotnie przebijają tempo wzrostu płacy minimalnej, jakie istniało przed rokiem. Wzrost płacy minimalnej pomiędzy 2018 a 2019 rokiem wyniósł 7,3% a pomiędzy rokiem 2019 a 2020 r. wyniósł ponad 15%. Jest to jeszcze bardziej radykalny wzrost kosztów pracy oraz świadczeń.

Nie dotyczy on jedynie płacy minimalnej, ale także szeregu „podwiązek” czyli świadczeń wyrażanych w krotności – w stosunku do płacy minimalnej. Jest to postępujący, coraz szybszy wzrost kosztów pracy, niezwiązany ze wzrostem wydajności i/lub produktywności. Wraz z kilkunastoprocentowym wzrostem średniego wynagrodzenia stanowi coraz trudniejszą barierę kosztową dla przedsiębiorców i pracodawców. Wpływa (powoduje) na spadek konkurencyjności polskich przedsiębiorstw oraz ogranicza ich możliwości inwestycyjne.

Przedsiębiorczość i innowacje

BOŻENA LUBLIŃSKA-KASPRZAK

minister ds. przedsiębiorczości i innowacji w Gospodarczym Gabinecie Cieni BCC

Ekonomistka, menadżer z wieloletnim doświadczeniem. Ekspert z zakresu programowania i wdrażania polityk przedsiębiorczości i innowacyjności, zarządzania projektami i programami finansowanymi ze środków UE. Organizator projektów międzynarodowej promocji Polski (EXPO Szanghaj, EXPO Mediolan). Autorka publikacji naukowych i popularnonaukowych, ekspert parlamentarny, członek organów nadzoru spółek prawa handlowego. W latach 2009-2016 prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości i członek zarządu Europejskiego Stowarzyszenia Agencji Innowacyjności (TAFTIE).

☎ 666 863 561 ✉ bozena.lublinska-kasprzak@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

Uproszczenie i poprawa jakości prawa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz zmniejszenie ilości tworzonego prawa. W 2019 roku, szczególnie w ostatnim kwartale, wzrosła ilość tworzonego prawa (wg. Grant Thornton) – przyjętych zostało ponad 21 tys. stron aktów prawnych, czyli o ponad tysiąc stron więcej niż w 2018 r. Oznacza to, że produkcja prawa utrzymała się na poziomie zbliżonym do średniej z lat 2012-2018 czyli okresu wzmożonej zmienności otoczenia prawnego.

Ilość tworzonego prawa wpływa na konieczność wydłużania czasu spędzonego przez przedsiębiorców na m.in. rozliczaniu podatków. Jest to również jedna z przyczyn spadku Polski w rankingu „Doing Business 2020” Banku Światowego. Według ekspertów Banku, polscy przedsiębiorcy spędzają średniorocznie ponad 300 godzin nad rozliczaniem podatków i jest to dwa razy więcej niż średnia krajów OECD.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

Należy odnotować, że w systemie wyboru projektów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka pojawiły się nowe rozwiązania, które wychodzą naprzeciw problemom wielu wnioskodawców, czyli na przykład rozwiązanie, na mocy którego w procesie wyboru wniosków o dofinansowanie wprowadzono możliwość poprawiania i uzupełniania wniosku w zakresie wybranych kryteriów oceny oraz odejście od rozbudowanej oceny formalnej, a co za tym idzie skupienie się bardziej na treści merytorycznej (innowacyjność projektu, metodologie badawcze, zespół).

Wejście w życie od 1 stycznia 2020 r. *Ustawy z 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych*, która wprowadza rozwiązania mające zmusić kontrahentów do regulowania zobowiązań. Ustawa ma zlikwidować problem zatorów płatniczych, przez który wielu przedsiębiorców traci płynność finansową i który dotyka ponad 80% przedsiębiorców sektora MŚP.

Zagrożenia:

Tempo wykorzystania środków unijnych z perspektywy 2014-2020 generuje ryzyko ich niepełnego wykorzystania lub wykorzystania nie do końca z założonymi celami programowymi. Na dzień 31.10.2019 r. kwota wykorzystania środków (wszystkich obszarów interwencji – wkład unijny) wynosiła 59 mld zł co stanowiło 68% alokacji. Oznacza to, że na ostatni rok, z siedmiu lat, perspektywy przypadnie konieczność zakontraktowania ponad 30% całkowitej alokacji.

Dotychczas przeprowadzone analizy wskazują na wiele słabości systemowych we wdrażaniu środków europejskich na finansowanie innowacyjności i rozwoju przedsiębiorczości, które przyczyniają się do niskiego i/lub powolnego przyswajania środków w ramach realizowanych programów (głównie Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka). Są to m.in. zbyt wysokie wymagania wobec wnioskodawców, co sprawia, że odsetek projektów wybieranych do dofinansowania, spośród wszystkich składanych w ramach konkursów, nie przekracza w najlepszej sytuacji 60%.

Od początku realizacji programu złożono olbrzymią liczbę ponad 21 tysięcy wniosków. Najbardziej atrakcyjnym dla przedsiębiorców programem jest Działanie 1.1.1 tzw. „Szybka Ścieżka”, czyli program, który finansuje koszty prac badań przemysłowych i prac rozwojowych przedsiębiorstw mających doprowadzić do wdrożenia na rynek innowacyjnego produktu. Ale jednocześnie ten program ma jeden z najniższych wskaźników sukcesu – tylko ok. 22% złożonych projektów zostało pozytywnie ocenionych. Podobnie jest z przeznaczonym dla MŚP działaniem 3.2.1 tzw. „Badania na Rynek”.

Ubezpieczenia społeczne

DR WOJCIECH NAGEL

minister ds. ubezpieczeń społecznych Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Zastępca przewodniczącego Rady Nadzorczej ZUS oraz zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych Rady Dialogu Społecznego. Był dwukrotnie doradcą ministra pracy, szefem Funduszu Rehabilitacji oraz zastępcą szefa Krajowego Urzędu Pracy. Doktor nauk ekonomicznych o specjalizacji ubezpieczenia społeczne. Członek Konwentu BCC oraz ekspert BCC ds. ubezpieczeń społecznych i pracy.

☎ 601 329 181 ✉ wojciech.nagel@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

Po wyborach parlamentarnych w 2019 r. Gospodarczy Gabinet Cieni BCC sformułował kilka oczekiwań na nową kadencję Rady Ministrów i Parlamentu, które są niezmiennie:

1. Nie należy wprowadzać zmian, które mogą osłabić konkurencyjność polskiej gospodarki oraz spowodować odpływ lub zmianę metody rozliczania wynagrodzenia za wykonywaną pracę (usługi). Do niekorzystnych dla przedsiębiorczości i kreatywnych firm oraz ich pracowników należałoby w szczególności zaliczyć zniesienie tzw. 30 krotności wpłat na ZUS. Argumenty za utrzymaniem limitu tzw. 30 krotności wpłat do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są następujące:

- a) przedsiębiorcy i obywatele mieliby dodatkowo finansować deficytowy FUS, który otrzymałby od nich przeciętnie dodatkowo 7,3 mld zł rocznie w okresie 10 lat. Uwzględniając obniżenie wpływów na rzecz PIT, do przychodów FUS uzyskane może być per saldo ok. 5,5 mld zł rocznie. Środki te finansowałyby pozasystemową, bez kryterium dochodowego tzw. 13 emeryturę. Podniesienie kosztów zatrudnienia dla firm o ponad 1 mld zł rocznie w ciągu najbliższych 10 lat obniżyłoby ich konkurencyjność.
- b) projektowana zmiana zniechęciłaby grupy pracownicze, w tym także najlepiej zarabiającą populację pracowników do oszczędzania w nowej formie Pracowniczych Planów Kapitałowych (PPK). Program PPK kierowany jest do ponad 11,5 mln osób zatrudnionych ogółem, w tym do ponad 8 mln osób zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw oraz około 2 mln osób z jednostek sektora finansów publicznych.
- c) projektowana zmiana pogorszyłaby sytuację najbardziej kreatywnej, przedsiębiorczej grupy pracowniczej. Jej wdrożenie oznaczałoby ograniczenie inicjatywy i przedsiębiorczości tej części Polaków, która stanowi awangardę każdej gospodarki. Projektowane zmiany objęłyby ok. 350 tys. pracowników, którzy należą do różnych sektorów, nie tylko w części korporacyjnej i budżetowej, ale i w firmach wysokich technologii, innowacyjnej gospodarki i nowoczesnych usług.

Zasadniczo w III dekadzie listopada ub. r. rząd wycofał się ze wspierania (formalnie poselskiego) projektu o zniesieniu limitu 30-krotności, jednakże z wypowiedzi jego przedstawicieli wynika, że sprawa w 2020 r. może wrócić. Przekazanie projektu do konsultacji społecznych, po wycofaniu się z

likwidacji limitu – pomimo zapowiedzi – nie nastąpiło. Należy uznać, że problem nie jest definitywnie zamknięty.

2. Należy przeprowadzić zmiany w OFE z uwzględnieniem uwag zgłoszonych przez pracodawców.

Koncepcja zmian zawiera możliwość wyboru pomiędzy otrzymaniem środków z OFE na cele emerytalne na prywatne konta emerytalne, a ich przekazaniem na wypłatę emerytury z ZUS. Uczestnicy OFE będą mieli wybór pomiędzy:

- domyślnym przekazaniem środków OFE na IKE, czyli operacji na kształt ich (środków) uwłaszczenia, a
- złożeniem stosownej deklaracji i wyborem ZUS. Środki będą przekazane wówczas z OFE do ZUS i zapisane na podstawowym koncie emerytalnym uczestnika w FUS.

Każdy z Otwartych Funduszy Emerytalnych zostanie przekształcony w Otwarty Fundusz Inwestycyjny, funkcjonujący na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych. Będzie on nadzorowany przez Komisję Nadzoru Finansowego. Z kolei Powszechne Towarzystwo Emerytalne (PTE) zarządzające OFE zostanie przekształcone w Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych (TFI). Tym samym zachowana zostanie ciągłość zarządzania aktywami przez poszczególne towarzystwa. Fundusze inwestycyjne zarządzające aktywami z OFE odnotują, zmniejszające się w układzie wieloletnim, minimalne progi zaangażowania w krajowe akcje. Proces ten będzie postępował w tempie blisko 2,5% rocznie, celem zabezpieczenia ryzyka tzw. nadpodaży akcji na GPW i co za tym idzie ich spadku wartości na koncie uczestnika. Korzystnym rozwiązaniem jest projektowana likwidacja tzw. suwaka. Całość składki 19,52% będzie wpływać na konto i subkonto w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zaprojektowanie tzw. opłaty przekształceniowej w wysokości 15% wartości środków na rachunku OFE (2 raty po 7,5% w 2020 i 2021), która ma być przekazana do FUS wzbudziło kontrowersję. Od strony podatkowej - stawka zryczałtowana opłaty przekształceniowej 15% obiektywnie jest niższa od stawek 18% i 32% - w przypadku opodatkowania wypłaty emerytury z FUS. Wedle wyliczeń projektodawców, efektywne średnie opodatkowanie wynosi około 15-16%. Zmiany w OFE zaoferują możliwość akumulowania dodatkowych oszczędności na IKE na rzecz ich przyszłej wypłaty bez podatku od zysków kapitałowych. Wypłaty jednorazowej lub w ratach po osiągnięciu wieku emerytalnego. Wypłata ta uwzględniając opłatę przekształceniową, wyniesie przeciętnie ok. 8,7 tys. zł na uczestnika. Stanowić to będzie ok. cztery przeciętne miesięczne świadczenia emerytalne i być może dla wielu osób będzie podstawą dodatkowego oszczędzania na przyszłość.

3. Utrzymanie zasady, aby kluczowo istotne regulacje dla ubezpieczeń społecznych były procedowane w Radzie Dialogu Społecznego, aby system emerytalny nie stał się elementem przetargu politycznego.

Za potencjalnie niebezpieczne dla finansów publicznych należy uznać wprowadzanie poza

systemowych regulacji, które wprowadzają, bez kryterium dochodowego, dodatkowych świadczeń emerytalnych. O ile zasadnym jest polityka podwyższania najniższych świadczeń, aby zwalczać sferę ubóstwa u ludzi starszych, o tyle zasada „ekstra emerytury dla wszystkich” budzi zasadnicze zastrzeżenia. Podważa to kluczową zasadę, wprowadzoną reformą ubezpieczeń społecznych z 1999 r., czyli zasadę zdefiniowanej składki. Oznacza ona, iż świadczenie emerytalne jest pochodną zgromadzonych składek podczas lat pracy i oczekiwanej długości życia. Tę zasadą należy umacniać, ponieważ na niej zasadza się finansowa stabilność systemów emerytalnych krajów rozwiniętych.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

- 1. Dążenie do podnoszenia świadczeń minimalnych w systemie emerytalno-rentowym,** jednakże obarczone wadą braku kryterium dochodowego, powodującego, iż świadczenia minimalne są podnoszone w mniejszym stopniu, aniżeli mogłyby być podniesione, z uwagi na zbyt szeroki krąg beneficjentów, zwłaszcza tych o wysokim poziomie świadczeń.
- 2. Wprowadzenie tzw. małego ZUS plus dla blisko 320 tys. najmniejszych przedsiębiorców.** Będą oni mogli płacić obniżone, liczone proporcjonalnie od dochodu składki na ubezpieczenia społeczne. Obejmują one obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Aby skorzystać z nowego rozwiązania roczny przychód za 2019 r. nie może przekroczyć 120 tys. zł. Oznacza to blisko dwukrotne podniesienie progu w stosunku do ub. r. - z 63 do 120 tys. zł. Mogą na tym skorzystać osoby prowadzące działalność gospodarczą, w tym przedsiębiorcy, którzy posiadają firmę od wielu lat. Obniżoną składkę będzie można opłacać maksymalnie przez 36 miesięcy, w ciągu kolejnych 60 miesięcy kalendarzowych prowadzenia działalności. Z ulgi będzie można skorzystać ponownie.
- 3. Zmiana funkcjonowania i przekształcenie OFE w OFI,** w tym przyjęcie rozwiązania, iż zarządzaniem środkami Funduszu Rezerwy Demograficznej (FRD) będzie się zajmowało TFI Polskiego Funduszu Rozwoju SA zamiast ZUS. Do FRD trafią środki z OFE przeniesione do ZUS. Spowoduje to zmianę struktury aktywów Funduszu Rezerwy Demograficznej, co umożliwi bardziej aktywne zarządzanie środkami FRD. Projektodawcy podnoszą możliwe korzyści dla polskiej gospodarki. Warto pamiętać, iż zasadniczym celem powstania FRD było (i jest) zwiększenie bezpieczeństwa wypłacalności świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego. FRD pełni rolę funduszu rezerwowego dla funduszu emerytalnego wyodrębnionego w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zagrożenia:

- 1. Możliwy powrót w 2020 r. do sprawy tzw. 30 krotności**, czyli o-zusowania wynagrodzeń osób przedsiębiorczych i lepiej zarabiających powyżej limitu ustalonego reformą emerytalną.
- 2. Dążenie do wprowadzenia, jako rozwiązania systemowego, na kolejne lata tzw. 13-go i być może 14-go świadczenia emerytalno-rentowego, bez kryterium dochodowego.** W 1999 r. wprowadzono zasadę tzw. zdefiniowanej składki, czyli uzależnienia przyszłych świadczeń od zgromadzonych aktywów składkowych oraz oczekiwanej długości życia danej osoby pracującej, świadczącej usługi. Powyższe dążenie podważa tę zasadę, zwłaszcza w stosunku do osób, które zasadniczo nie potrzebują podobnych rozwiązań, czyli wyżej zarabiających.
- 3. Możliwe odstępianie od planów stworzenia systemu wsparcia opieki i pielęgnacji dla osób wiekowych, niedołączonych**, z uwagi na ograniczenia finansowe związane z tworzeniem dodatkowych świadczeń e-r, bez kryterium dochodowego. W warunkach spowolnienia gospodarczego w najbliższych latach, kluczowa będzie obsługa tzw. sztywnych wydatków, objętych zasadą prawa nabytego. Inne potrzeby będą w tej sytuacji poza obszarem priorytetowym.

Spółki Skarbu Państwa i prywatyzacja

DR GRAŻYNA MAGDZIAK

minister skarbu i prywatyzacji Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Ekspert z zakresu zagadnień prywatyzacyjnych, analizy finansowej przedsiębiorstw, rynku kapitałowego i restrukturyzacji. Doradca parlamentarny i doradca ekonomiczny wielu firm. Od 20 lat prezes jednej z najlepszych firm doradczych – BAA Polska. Stały członek Rady Dialogu Społecznego z ramienia przedsiębiorców. Jedna z założycielek BCC, członek Rady Organizatorów oraz Konwentu BCC.

☎ 22 562 33 43 ✉ grazyna.magdziak@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. Według publicznie dostępnych statystyk rządowych Skarb Państwa był w końcu ubiegłego roku posiadaczem akcji lub udziałów 367 spółek, w tym tylko w 114 spółkach były to pakiety 100%. Nie jest to jednak informacja rzetelna, bo spółek tych jest ponad 700 i dla większości z nich Skarb Państwa jest jedynym lub dominującym właścicielem. Oficjalnie podawane są natomiast tylko te przypadki, w których nadzór właścicielski wykonywany jest bezpośrednio przez jedną z instytucji administracji państwowej. Poza tym, równie liczna, a nawet większa, jest jednak lista podmiotów państwowych podległych powołanym przez rząd agencjom i funduszom oraz spółek należących do dużych państwowych grup kapitałowych, takich jak PKN ORLEN, Polska Grupa Zbrojeniowa, PKP, PGNiG, KGHM czy też spółki energetyczne, paliwowe oraz szereg innych. Taka luka informacyjna nie jest sytuacją prawidłową, ponieważ z punktu widzenia finansów publicznych różnica między spółkami bezpośrednio nadzorowanymi przez państwo, a nadzorowanymi pośrednio przez komercyjne podmioty państwowe jest niewielka. Obie grupy firm podlegają zresztą takim samym rygorom *Ustawy o zarządzaniu mieniem państwowym*. Dostępność do pełnej wiedzy o skali własności państwowej w każdej z dziedzin działalności komercyjnej jest natomiast konieczna dla oceny efektywności wykorzystywania państwowych środków kapitałowych.
2. W listopadzie 2019 r. powołano do życia Ministerstwo Aktywów Państwowych, które nadzoruje obecnie działalność ok. 200 spółek Skarbu Państwa. Spółki przekazane do Ministerstwa Aktywów Państwowych to największe podmioty z branży energetycznej, paliwowej, górniczej, zbrojeniowej, bankowej, ubezpieczeniowej, transportowej i przemysłu rolno-spożywczego. Kierunki działania i priorytety gospodarcze branż, w ramach których one działają wyznaczone są przez politykę i ustawodawstwo odpowiednich ministerstw branżowych. Dotychczas, resorty te, poprzez pełnienie nadzoru właścicielskiego, przekazywały swoim spółkom założenia branżowej polityki gospodarczej. Pomijając odpowiedź na pytanie czy ta polityka była dla kraju korzystna, system ten zapewniał jednak spójność działań resortu i podległych mu spółek branżowych.

Przejęcie kluczowych podmiotów dla powyższych branż przez Ministra J. Sasina nie powinno więc prowadzić do zerwania ich kontaktu z resortami wyznaczającymi politykę branżową. Zasadne jest by w strukturze rad nadzorczych tych spółek znalazło się miejsce dla przedstawicieli resortów branżowych, w których spółki te prowadzą swoją działalność i dzięki temu zapewniono by przepływ informacji branżowych.

3. Skarb Państwa jest w 101 spółkach posiadaczem tzw. „resztówek” to jest akcji lub udziałów stanowiących nie więcej niż 10% w kapitale spółki. Dominującymi właścicielami tych firm są podmioty prywatne i tak niewielki pakiet należący do państwa rzadko przysparza korzyści finansowych w formie dywidendy. Nie daje także możliwości wpływania na działalność spółki, chyba że gwarantuje to jej statut co występuje wyjątkowo.

Przed rokiem 2015 pakiety te próbowano z różnym powodzeniem zbywać większościowym właścicielom spółek przyznając, że gospodarowanie nimi przynosi tylko koszty. W ostatnich czterech latach działań takich nie prowadzono, ale nie sprecyzowano też żadnej innej strategii postępowania dla tych aktywów; a koszty zarządzania nimi ponoszone są nadal. Konieczne jest zatem zaniechanie takiej niegospodarności i określenie dla tego majątku rozsądnego, kompleksowego rozwiązania. Może to być wznowienie działań prywatyzacyjnych, stworzenie z tych pakietów funduszu o określonym przeznaczeniu, przekazanie pojedynczych pakietów innym firmom państwowym z tej samej branży, bo one będą prawdopodobnie w stanie lepiej wykorzystać te aktywa niż nadzorujący je resort, ewentualnie znalezienie innego scenariusza postępowania.

Natomiast z pewnością nie powinny aktywa te nadal pozostawać w gestii resortów ani też zostać ulokowane w Ministerstwie Aktywów Państwowych, ponieważ zarządzanie nimi musi być zupełnie inne niż zarządzanie dużymi pakietami lub całymi spółkami.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

1. Przedsięwzięciem pozytywnym, jest powołanie Ministerstwa Aktywów Państwowych. Mimo iż nie będzie ono nadzorować całości majątku pozostającego w gestii państwa stworzona została możliwość zaniechania szeregu złych praktyk takich jak powoływanie niekompetentnych zarządów z kręgu znajomych ministra, niejasne procedury zakupowe, nieprzestrzeganie lub nadmierne biurokratyzowanie przepisów Ustawy o zarządzaniu mieniem Skarbu Państwa.
2. Rząd skutecznie scala spółki państwowe o tym samym przedmiocie działania, podległe dotychczas różnym agendom państwowym, tworząc dzięki temu większe i silniejsze organizmy ekonomiczne. Podmioty te lepiej radzą sobie na rynku branżowym wykorzystując efekty synergii zakupowej, produktowej i sprzedażowej oraz ograniczając koszty obsługi biurowo-administracyjnej. Przykładami takich działań są spółki stoczniowe, lotnicze, hotelarskie, spółki produkujące opakowania czy też spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi.
3. Rośnie aktywność podmiotów państwowych w obszarze działalności innowacyjnej. Forma w jakiej przejawia się ta aktywność to przede wszystkim wykupywanie niewielkich spółek

prywatnych, którym brak jest środków na komercjalizację swoich innowacyjnych rozwiązań techniczno-technologicznych. Przodują w tych inwestycyjnych działaniach takie podmioty jak Agencja Rozwoju Przemysłu, PKN ORLEN, KGHM czy też PGNiG. Sposób postępowania tych inwestorów jest dla nabywanych spółek innowacyjnych znacznie bardziej korzystny, niż podobne działania funduszy kapitałowych. Firmy nabywane przez podmioty państwowe liczyć mogą na długoterminowe wsparcie swoich innowacyjnych rozwiązań przez nowych właścicieli podczas gdy fundusze kapitałowe z reguły decydują się na lokowanie pieniędzy w perspektywie 3-4 letniej.

Zagrożenia:

1. Fakt reaktywowania pod kierownictwem Jacka Sasina resortu zajmującego się spółkami państwowymi należy ocenić bardzo pozytywnie, bo dzięki temu jest szansa zapewnienia jednorodności podejścia do zarządzania tym majątkiem. Nie wszystkie resorty, którym w latach 2016-2019 powierzono bowiem nadzór na firmami państwowymi dobrze radziły sobie z tym zadaniem, czego przykładem były między innymi częste zmiany zarządów spółek. Cel jaki przyświecał utworzeniu Ministerstwa Aktywów Państwowych nie został jednak w pełni zrealizowany, ponieważ bardzo duża liczba spółek, w tym również tych znaczących dla gospodarki krajowej pozostaje poza nadzorem nowego resortu. Trudno zresztą znaleźć systemowy klucz według którego dzielono firmy na te, które przekazano ministrowi J. Sasinowi i na te pozostawione w dotychczasowym nadzorze, więc rodzi się podejrzenie iż były to względy polityczne. Oznacza to iż w dalszym ciągu nie będzie jednorodności zarządzania całym majątkiem państwowym. Postulujemy zatem by wszystkie spółki, których Skarb Państwa jest właścicielem lub w których posiada istotny pakiet akcji/udziałów nadzorowane były przez ten sam resort.
2. W strukturze zasobów majątkowych Skarbu Państwa znajduje się wiele spółek w likwidacji, spółek bankrutujących lub bliskich upadłości. Według oficjalnych danych rządowych tzw. „normalnym” stanem finansowym wykazuje się tylko 35% liczby tych spółek. Większość z pozostałych 65% powinna w istocie zniknąć z mapy gospodarczej Polski, gdyż z uwagi na przestarzały produkt, nieatrakcyjne już usługi lub zużyty park maszynowy nie będzie w stanie oferować niczego, co rynek może zaakceptować. Tymczasem zgodnie z obecną doktryną polityczną rządu spółki te są ratowane i ich byt miesiącami lub latami podtrzymywany jest środkami finansowymi. To bardzo kosztowna i nieoptyczna dla państwa praktyka nawet wówczas, gdy weźmie się pod uwagę kompleksowy rachunek ekonomiczny z uwzględnieniem długoterminowych wydatków społecznych, związanych z potencjalnym bezrobociem. Poza wydatkami finansowanymi bezpośrednio lub pośrednio z budżetu państwa działania takie destrukcyjnie wpływają na konkurencję branżową, przede wszystkim w obszarze firm prywatnych co w konsekwencji powoduje wycofywanie się przedsiębiorców prywatnych z działalności produkcyjno-usługowej w sferach wspieranych przez państwo środkami pieniężnymi.

3. Dużym zagrożeniem dla gospodarki jest brak jasno sprecyzowanej i konsekwentnie realizowanej długoterminowej strategii działania dużych spółek państwowych. Spółki te ze względu na częste zmiany zarządów, biurokrację oraz upolitycznienie decyzji korporacyjnych działają w perspektywie krótkoterminowej. Uniemożliwia to lub przedłuża realizację ważnych dla nich projektów rozwojowych, a to z kolei osłabia ich obecną, a przede wszystkim przyszłą pozycję konkurencyjną na rynku międzynarodowym. Zjawisko to jest mało zauważalne w codziennej, bieżącej działalności tych spółek, ale w perspektywie wieloletniej stawać się będzie istotną barierą wzrostu całej polskiej gospodarki. Biorąc zaś pod uwagę, że zgodnie z obecną polityką rządu udział sektora państwowego w gospodarce kraju ma być coraz większy skala tego negatywnego zjawiska będzie się powiększać.

DR ŁUKASZ BERNATOWICZ
minister infrastruktury

Dr nauk prawnych, radca prawny z wieloletnim doświadczeniem w zakresie prawa cywilnego i handlowego, ze szczególnym uwzględnieniem transakcji związanych z nabywaniem nieruchomości i finansowaniem ich nabycia, fuzjami oraz przejęciem spółek. Arbiter w Sądzie Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie z zakresu prawa spółek, prawa finansowego, prawa budowlanego, projektów infrastrukturalnych, szeroko pojętych umów handlowych oraz prawa nieruchomości.

☎ 502 066 619 ✉ lukasz.bernadowicz@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

- 1. Branża infrastrukturalna cierpi na nieustanny brak rąk do pracy. W związku z tym, konieczne jest poszerzenie listy państw, z których pracodawcy mogą pozyskiwać pracowników na uproszczonych zasadach, możliwość wydłużenia okresu legalnej pracy cudzoziemca w Polsce i urzędowe przyspieszenie legalizacji ich pracy.**

Obecnie występuje stale rosnący brak rąk do pracy, zauważalny w szczególności w sektorze produkcji, budownictwa i usług. Z raportu Najwyższej Izby Kontroli wynika, że w ciągu ostatnich czterech lat średni czas legalizacji pobytu cudzoziemca w Polsce wydłużył się ponad trzykrotnie: z 64 do 206 dni.

Niezbędne są zmiany w prawie i wydłużenie legalnego okresu zatrudnienia cudzoziemca sprowadzonego do Polski na uproszczonych zasadach z obecnych 6 do 12, a nawet 18 miesięcy. Należy zrezygnować z obowiązku dołączania do wniosku o zezwolenie na pracę typu A tzw. testu rynku pracy, gdy cudzoziemiec przepracował co najmniej trzy miesiące u jednego pracodawcy. Z przepisów powinien zniknąć też obowiązek uzyskania nowego zezwolenia na pracę cudzoziemca wtedy, gdy tylko zmienia on stanowisko u tego samego pracodawcy. Powinna powstać również lista zawodów oraz rozszerzona lista państw (chodzi tu o państwa azjatyckie, np. Indie i Bangladesz), których obywatele mogą pracować w Polsce na podstawie oświadczenia.

Należy wdrożyć nowoczesny system informatyczny, który w jednolity dla całej Polski sposób pozwoli na składanie i procesowanie wniosków o pobyt czasowy, stały, rezydenta długoterminowego UE i obywatela UE w formie elektronicznej.

- 2. Usprawnienie przetargów i waloryzacja kontraktów realizowanych w ramach Prawa zamówień publicznych.**

Według badań Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii, autora projektu, usprawnienie przetargów może przynieść zamawiającym – instytucjom rządowym, samorządowym i szerzej: sektorowi publicznemu – 30 proc. oszczędności obecnych wydatków.

Nowa ustawa ma wejść w życie dopiero w 2021 r. Tymczasem podjęcie działań jest niezbędne już dzisiaj. Według ostatnich danych prawie 2 mld zł zamierza pożyczyć rząd, aby opłacić dodatkowe wydatki na dokończenie zerwanych w tym roku kontraktów na nowe autostrady i drogi ekspresowe.

Ministerstwo Infrastruktury podało, że planowany wzrost wydatków na realizację rządowego programu drogowego wynika z konieczności aktualizacji wydatków „ze szczególnym uwzględnieniem wzrostu wartości inwestycji, dla których inwestor (Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad) odstąpił od umowy z wykonawcą”.

łącznie około 1,8 mld zł. A pieniądze te rządowy Krajowy Fundusz Drogowy ma pożyczyć, emitując obligacje i zaciągając nowe kredyty w Europejskim Banku Inwestycyjnym.

Należy podkreślić, że dla części inwestycji wsparcie z obecnego budżetu UE będzie już niemożliwe. GDDKiA podpisuje bowiem dopiero umowy na przygotowanie tzw. koncepcji programowej, czyli wstępnych dokumentów do przygotowania inwestycji.

Jednocześnie wciąż brakuje możliwości waloryzacji kontraktów realizowanych w ramach Pzp. Wśród głównych problemów przedsiębiorcy wymieniają wzrost kosztów wyrobów budowlanych i innych materiałów niezbędnych do realizacji inwestycji oraz wzrost kosztów świadczenia usług, kosztów pracy oraz niedobór pracowników.

Jednak najpoważniejszym problemem, którego skala jest już na tyle duża, że zagraża zarówno funkcjonowaniu przedsiębiorców, jak też pomyślnej realizacji inwestycji drogowych i kolejowych, jest brak efektywnych klauzul waloryzacyjnych w umowach zawartych między zamawiającymi a wykonawcami. Grozi to falą bankructw przedsiębiorców, zwolnieniami grupowymi pracowników i odstąpieniem od realizacji kontraktów. Jeśli do tego dojdzie, błyskawicznie odczuje to cała gospodarka – budownictwo uznawane jest za barometr wzrostu gospodarczego. Od jednego miejsca pracy w sektorze budowlanym zależy kilka miejsc pracy w transporcie, produkcji przemysłowej czy w handlu.

Konieczne jest podjęcie przez rząd działań w zakresie:

- inicjatywy na rzecz poprawy sytuacji na rynku zamówień publicznych w związku z sygnalizowanymi przez rynek trudnościami w realizacji inwestycji o długim okresie wykonania w oparciu o już zawarte umowy o zamówienie publiczne,
- podania szacunkowych kosztów waloryzacji umów w związku z oszacowanym przez rząd ryzykiem niewykonania tych umów wskutek ich wypowiedzenia przez wykonawców i konieczności dokończenia realizacji zamówień przez nowych wykonawców lub ryzykiem ich wypowiedzenia,
- wdrożenie rozwiązań opartych o obowiązujące przepisy prawa, które umożliwią zamawiającym w sposób bezsporny przeprowadzenie zmiany istniejących umów na realizację inwestycji o długoterminowym okresie wykonania w związku ze zmianą kosztów wyrobów budowlanych i dostaw tych wyrobów,
- wypracowanie systemowych rozwiązań, w tym mechanizmu waloryzacyjnego w oparciu o dane statystyki publicznej, zapewniających ich stosowanie przez zamawiających, w związku ze zmianą cen, kosztów wyrobów budowlanych i dostaw tych wyrobów w zakresie, w którym ich zmiana nie mogła być do przewidzenia przez strony zawierające umowy. Taka formuła powinna zostać włączona docelowo do nowego Prawa zamówień publicznych.

3. Wstrzymanie prac nad szkodliwą nowelizacją ustawy deweloperskiej.

W praktyce szacuje się, że w ponad 90% przypadków, deweloperzy korzystają z otwartego rachunku powierniczego bez dodatkowego zabezpieczenia (jest to rozwiązanie generujące najniższe koszty). Ich likwidacja i wprowadzenie jedynie zamkniętych rachunków powierniczych spowoduje, że środki zgromadzone na rachunkach zostaną uwolnione dopiero po zakończeniu inwestycji. Koszty inwestycji będą musiały wzrosnąć. Odbije się to naturalnie na nabywcach. Rozwiązanie to, które ma rzekomo chronić środki nabywców przed niemożliwością ich wypłacenia w przypadku upadłości dewelopera, zakłada jednak, że upadłość nie dotknie banku. Jak pokazała praktyka, założenie takie jest błędne (upadłość SKOK, w których prowadzone były zamknięte rachunki powiernicze).

Kwoty zgromadzone na rachunku pozostają teoretycznie w wysokości wpłaconej przez nabywców. Gdyby jednak bank nie był w stanie ich wypłacić, nabywcy, zgodnie z projektem nowelizacji, otrzymają zwrot wpłaconych przez siebie środków od Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, nie więcej jednak niż limit gwarancyjny. Limit wynosi równowartość 100.000,00 euro na deponenta, co oznacza po pierwsze, że kupujący mieszkania powyżej tej kwoty nie będą w pełni chronieni (ceny mieszkań 3-pokojowych i większych znacząco przekraczają ten limit), a po drugie, że jeżeli w tym samym banku nabywca posiada także swoje oszczędności (lokaty, środki na rachunkach oszczędnościowych), limit obejmie sumę wszystkich środków na deponenta, a więc zarówno tych będących w dyspozycji nabywcy, jak i tych wpłaconych na rachunek powierniczy.

ANNA JANCZEWSKA

minister ds. systemu ochrony zdrowia Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Prezes firmy Medim. W latach 2008-2014 prezes Polskiej Izby Wyrobów Medycznych POLMED. W latach 2014-2017 wiceprezes POLMED. Od 2016 roku jest członkiem Rady do Spraw Zdrowia Publicznego przy Ministrze Zdrowia. Członek kapituły konkursu: Menedżer i Lider Roku w Ochronie Zdrowia – Termedia. W latach 2004–2008 członek Rady Zamówień Publicznych przy prezesie Urzędu Zamówień Publicznych W 1991 r. uzyskała tytuł Pierwszej Damy Biznesu, a 1997 r. tytuł Businesswoman. Ekspert BCC ds. ochrony zdrowia. Założycielka Polskiego Stowarzyszenia Właścicieli Firm.

☎ 602 335 003, 600 916 626 ✉ anna.janczewska@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. Przedstawienie przez Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Rozwoju programu spójnych i kompleksowych działań rządu dotyczących rozwoju przemysłu medycznego w Polsce.

Prace nad takim planem zapoczątkowane zostały przez obydwie resorty w 2016 roku pod nazwą projektu Tornado, którego głównym założeniem miało być wprowadzenie preferencji i motywacji dla firm zajmujących się produkcją leków i wyrobów medycznych. Niestety, do tej pory projekt ten nie został przedstawiony i wdrożony. Taka sytuacja nie zachęca przedsiębiorców krajowych i zagranicznych do inwestowania w naszym kraju i nie pobudza do wzrostu innowacyjności w przemyśle medycznym i w całej gospodarce.

2. Zmiana niekonstytucyjnych zapisów finansowania świadczeń zdrowotnych w ramach ustawy o działalności leczniczej z 2011 roku w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego w sprawie odpowiedzialności samorządów za długi ich szpitali.

Wyrok wskazuje, że system ten jest skonstruowany nieprawidłowo, gdyż czyni samorządy odpowiedzialne za coś, na co nie mają one często większego wpływu. Sędziowie w swoim wyroku wskazali, iż samorządy powinny otrzymywać z budżetu centralnego adekwatne środki do realizacji zadań, czyli udzielania świadczeń zdrowotnych. W ich opinii, zadłużenie tych szpitali nie wynika tylko z niegospodarności, czy nie właściwego zarządzania, ale ma charakter systemowy. Nie można nakładać na samorządy nowych zadań bez wskazywania źródeł ich finansowania.

3. Podjęcie przez Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Finansów działań porządkujących zagadnienie ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce i określenie stanowiska rządu w sprawie możliwości wprowadzenia dodatkowych dobrowolnych ubezpieczeń zdrowotnych.

Sondaże opinii społecznej z ubiegłego roku pokazują, że 70% ankietowanych Polaków uważa wprowadzenia takich ubezpieczeń nie tylko za dopuszczalne, ale wręcz za bardzo dobre rozwiązanie. Jak wskazują eksperci, aktualnie w naszym kraju funkcjonuje system zabezpieczeniowy, gdyż wszyscy solidarnie płacą i solidarnie korzystają i nie jest to system ubezpieczeniowy.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

1. **Przygotowanie przez Ministerstwo Zdrowia projektu ustawy promującej prozdrowotne wybory konsumentów.** Ustawa przewiduje dodatkowe opłaty za określone napoje alkoholowe, napoje słodzone oraz napoje z dodatkiem substancji o właściwościach aktywnych. Eksperti są zgodni, iż spożywanie tych napojów wpływa niekorzystnie na zdrowie, przyczyniając się do powstawania nadwagi i otyłości i związanych z tym wieloma chorobami. Jak zakłada projekt ustawy, 98% przychodów z tych podatków ma trafić do budżetu NFZ na finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej.
2. **Dopuszczenie przez Ministerstwo Zdrowia możliwości stosowania w określonych sytuacjach tradycyjnych recept papierowych, mimo wejścia w życie ustawy o obowiązku wystawiania od stycznia 2020 recept tylko w formie elektronicznej.** Ta rozsądna decyzja pozwoli na ewolucyjne wdrożenie tego, tak potrzebnego dla procesu informatyzacji, elementu oraz zapobiegnie odchodzeniu na emeryturę sporej rzeszy lekarzy rodzinnych. Jednocześnie, NFZ wprowadził dla tych lekarzy, jako zachętę, wyższą stawkę kapitałową za wystawianie e- recept.
3. **Podjęcie dyskusji w resorcie zdrowia na temat rozszerzenia zakresu obowiązkowych badań medycyny pracy,** w tym przede wszystkim morfologii krwi, która ma duże znaczenie we wczesnym wykrywaniu wielu chorób. Rozszerzenie tego zakresu badań byłby kolejnym krokiem ze strony resortu w kierunku tak istotnej profilaktyki zdrowotnej.

Zagrożenia:

1. **Marginalne potraktowanie spraw ochrony zdrowia w listopadowym exposé premiera Mateusza Morawieckiego, mimo wielu wcześniejszych wypowiedzi o nadaniu tym zagadnieniom najwyższego priorytetu.** Nie usłyszeliśmy jednoznacznej deklaracji rozwiązania szeregu wyzwań przed jakimi stoi ciągle ochrona zdrowia oraz zapowiedzi systemowych reform. Stawia to pod znakiem zapytania realizację pokładanych nadziei i oczekiwań, wynikających z poprzednich deklaracji pana premiera.
2. **Sprzeciw Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie wprowadzenia w szkołach dodatkowego przedmiotu „wiedza o zdrowiu”.** Zgodnie z wnioskiem Ministerstwa Zdrowia przedmiot ten miałby służyć promowaniu profilaktyki zdrowotnej wśród dzieci i młodzieży. Naszym zdaniem ta sytuacja wymaga włączenia się w spór premiera Morawieckiego i korzystnego rozstrzygnięcia dla zdrowia przyszłych pokoleń Polaków.
3. **Zamiar wprowadzenia przez Ministerstwo Zdrowia opłat za reklamę suplementów diety.** W uzasadnieniu ustawy stwierdzono iż „niewłaściwe, nieuzasadnione stosowanie suplementów diety, brak rzetelnej informacji dotyczącej przeciwwskazań do stosowania oraz

nadmierne spożycie tych produktów może wiązać się z ryzykiem wystąpienia skutków niepożądanych oraz być przyczyną poważnych konsekwencji zdrowotnych". Jak podkreśla PASMI, ustawodawca w ocenie skutków regulacji nie był jednak w stanie obiektywnie wskazać, w jaki sposób wprowadzenie podatku na reklamę ma zapobiec tym ryzykom. Ustawa ta stanowi zagrożenie dla wielu przedsiębiorców z sektora małych i średnich firm, a także wpłynie na ceny produktów.

- 4. Sposób procedowania ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, który nie uwzględnia opinii i uwag środowisk medycznych,** w tym Naczelnej Rady Lekarskiej oraz Porozumienia Rezydentów. Ministerstwo Zdrowia nie przekazało również do konsultacji społecznych ostatecznej wersji projektu ustawy.

Prawo gospodarcze

RYSZARD KALISZ

minister ds. prawa gospodarczego w Gospodarczym Gabinecie Cieni BCC

W latach 1987 – 2007 wykonywał zawód adwokata. Ekspert w obradach „Okrągłego Stołu” (1989), zastępca Przewodniczącego Trybunału Stanu (1993-1995), współtwórca przepisów Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r., Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP (1997-2000), Szef Kancelarii Prezydenta (1998-2000), Członek Rady Bezpieczeństwa Narodowego (2000-2005), Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji RP (2004-2005). Posel na Sejm IV, VI i VII kadencji (2001-2015).

☎ 601 884 411 ✉ ryszard.kalisz@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. Przede wszystkim, wprowadzać dalsze ułatwienia dla przedsiębiorców, m.in. ograniczyć formalności przy rejestrowaniu spółek w KRS.
2. Nie przykładać się do dalszego niszczenia praworządności i niezawisłości sądownictwa.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

1. Wprowadzona w październiku nowa skala podatkowa przynosi wiele korzystnych zmian:

- Obniżenie podatku PIT, dzięki czemu większość obywateli może cieszyć się wynagrodzeniem o kilkadziesiąt zł wyższym. Zmiana ta dotyczy także emerytów i rencistów, dla których jest to szczególnie pozytywna zmiana z uwagi na pozostawiającą wiele do życzenia wysokość rent i emerytur.
- Zwiększenie kwoty wolnej od podatku.

2. Tzw. Biała Lista podatników VAT

Zyskają na niej przede wszystkim przedsiębiorcy, którzy dzięki niej będą mogli w łatwy sposób sprawdzić wiarygodność kontrahentów i uniknąć wplątania się w karuzele vatowskie. Co najważniejsze, weryfikacja kontrahentów znajdujących się na Białej Liście VAT pozwoli podatnikom odhaczyć dochowanie tzw. należytej staranności, co oznacza mniej kłopotów z fikusem i wzmacnia bezpieczeństwo działania danej firmy na rynku.

Zagrożenia:

1. Zmierzanie Polski w stronę stania się państwem autorytarnym.

Niebezpieczne, zarówno dla przedsiębiorcy i zwykłego obywatela, są dalsze, wzmożone ataki na niezależnych sędziów i cały wymiar sprawiedliwości. Próba wykreowania nowego modelu sędziego-postulującego pionka władzy, który będzie nadgorliwie służył partii poprzez swoje orzekanie. Zaczynają pojawiać się „polityczne wyroki”. Oczywistością jest, że w takich warunkach żaden obywatel, ani przedsiębiorca nie może czuć się bezpiecznie.

2. Ustawa kagańcowa, która jest destrukcyjna dla polskiego systemu prawnego. Projekt „ustawy kagańcowej” przeszedł przez Sejm z pominięciem jakichkolwiek konsultacji, a jego przyjęcie zajęło niespełna dobę. By obejść drogę konsultacji, przedstawiony został jako poselski, choć powstał w resorcie sprawiedliwości.

Zdaniem partii rządzącej, ustawa ma „zdyscyplinować sędziów”. Za „utrudnianie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości” PiS chce usuwać sędziów z zawodu. W istocie, chodzi zaś o powstrzymanie ich przed stosowaniem wyroku TSUE i podważaniem statusu sędziów wskazanych przez upolitycznioną KRS.

System stanowienia prawa

WITOLD MICHAŁEK

minister ds. procesu stanowienia prawa Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Członek i współzałożyciel Stowarzyszenia Profesjonalnych Lobbystów w Polsce. Współwłaściciel firmy lobbingskiej i doradczej UNIOB. Koordynator i konsultant w wielu międzynarodowych projektach, mających na celu pomoc we wprowadzaniu regulacji i instytucji gospodarki rynkowej w krajach Europy Środk.-Wsch., Azji i Afryki, finansowanych przez USAID, UE oraz rząd Wielkiej Brytanii. Ekspert BCC ds. gospodarki, legislacji i lobbingu.

☎ 605 426 959 ✉ witold.michalek@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. W swoim październikowym exposé, prezes Rady Ministrów zadeklarował **przygotowanie i wdrożenie nowego „pakietu deregulacyjnego”**. Jest to bardzo interesująca informacja dla środowisk gospodarczych i dlatego istotne jest, aby założenia tego pakietu zostały zaprezentowane możliwie jak najwcześniej, aby można było przeprowadzić szerokie konsultacje ze środowiskami przedsiębiorców w normalnym, a nie ekspresowym trybie legislacyjnym.
2. W tym samym exposé, prezes Rady Ministrów wskazał też, jako ważną, rolę **Rady Dialogu Społecznego**. Niestety, nie wyjaśnił, czy chodzi o zwiększenie dotychczasowej roli RDS, czy też o powielenie dotychczasowej praktyki rządowej, w której RDS odgrywa ważną rolę przede wszystkim na poziomie deklaratywnym, bez większego liczenia się poszczególnych organów administracji rządowej z jej opiniami, zwłaszcza w procesie konsultacji projektów legislacyjnych.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

Zadeklarowanie przez prezesa Rady Ministrów w exposé przygotowana nowego „pakietu deregulacyjnego” dla gospodarki.

Zagrożenia:

1. Gospodarczy Gabinet Cieni BCC w swoich rekomendacjach dla nowego parlamentu i rządu zawarł m.in. postulat przeciwdziałania negatywnemu zjawisku tzw. „resortowych projektów poselskich”, gdy projekt ustawy opracowany jest przez rząd lub jeden z resortów i wnoszony następnie jako inicjatywa poselska.

Niestety, już na samym początku nowej kadencji Sejmu, **grupa posłów rządzącej koalicji, najwyraźniej w porozumieniu z rządem, wniosła bardzo szkodliwy, w tym dla pewności obrotu gospodarczego, projekt nowelizacji ustaw sądowych**, przewidujący m.in. zmiany w

systemie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i zmianę procedury wyboru I prezesa Sądu Najwyższego.

Należy zaznaczyć, że projekt wniósł klub PiS, a nie rząd – żeby ominąć sporządzanie opinii przez resorty oraz konsultacje publiczne.

Projekt zgłoszony został 13 grudnia ubiegłego roku, procedowany był w trybie ekspresowym, ze złamaniem procedur konsultacji, a nawet odebraniem możliwości rzetelnego skomentowania go przez samych posłów. Praca nad poprawkami w sejmowej komisji sprawiedliwości trwała przez całą noc do godziny piątej rano. Komisja po niemal 10 godzinach obrad przyjęła 20 grudnia, po godzinie 5 rano, łącznie 22 poprawki klubu Prawa i Sprawiedliwości i odrzuciła ponad 80 poprawek opozycji do projektu.

Jako kuriozalne należy określić uzasadnienie szaleńczego tempa prac nad nowelizacją ustaw, jakie przedstawił poseł Prawa i Sprawiedliwości Przemysław Czarnek. Zarzucił on posłom opozycji, że „podcięli oni żyły polskiemu porządkowi prawnemu i ładu konstytucyjnemu”. Dalej stwierdził, że „ta rana krwawi, a my to, co mamy zrobić - i **dlatego to robimy w takim tempie** - to musimy ten plaster na tę ranę przykleić, bo nie możemy pozwolić na to, żeby wykrwawił się polski porządek prawny, czego wy chcecie”.

Forma i treść wypowiedzi posła bardzo źle niestety rokuje jeśli chodzi o przyszłe procedowanie wielu innych projektów legislacyjnych w Sejmie, co stwarza poważne ryzyko m.in. dla jakości prawa gospodarczego oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce.

2. Rząd prowadzi prace nad nowelizacją ustawy o działach administracji rządowej.

Wicepremier, minister aktywów państwowych Jacek Sasin w połowie grudnia ubiegłego roku stwierdził, że „projekt noweli ustawy o działach administracji rządowej jest już gotowy”. Dodał, że realnie wejścia w życie tych zmian można się spodziewać na przełomie stycznia i lutego.

Wg pozyskanych przez BCC informacji, zapisy projektu wprowadzają wiele zmian – tworzy się nowe działy, zmienia zakres ich kompetencji, etc. Potencjalnym zagrożeniem, z punktu widzenia środowisk gospodarczych, może być nadmierne rozproszenie spraw gospodarki pomiędzy wiele różnych resortów – co negatywnie wpłynie na koordynację i spójność przyszłej polityki gospodarczej, która powinna być kierowana z jednego, silnie umocowanego ośrodka w rządzie.

Nowa regulacja ma także być przyjmowana szybką ścieżką legislacyjną – co niewątpliwie ograniczy możliwość publicznej dyskusji nad poszczególnymi rozwiązaniami.

Środowisko naturalne

RYSZARD PAZDAN

minister środowiska Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Uczestnik prac i członek Komitetu Monitorującego Programu Operacyjne nowej perspektywy finansowej 2014-2020, członek szeregu polskich i zagranicznych stowarzyszeń zawodowych, m.in. Polskiego Forum Akademicko-Gospodarczego, Air & Waste Management Association. Założyciel i prezes firmy ATMOTERM SA. Autor wielu publikacji i ekspertyz dotyczących m.in. gospodarki cyrkulacyjnej, zmian klimatu, emisji zanieczyszczeń, oddziaływań na środowisko, zarządzania informacjami środowiskowymi. Ekspert BCC ds. polityki środowiskowej państwa.

☎ 661 426 679 ✉ ryszard.pazdan@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

Działania rządu w IV kw. ub. roku w obszarze środowiskowym w dużym stopniu były skoncentrowane na zmianach gabinetowych i reorganizacjach wynikających z wyborów parlamentarnych. W efekcie, ograniczono się do zmiany nazwy Ministerstwa Środowiska na Ministerstwo Klimatu z wyłączeniem zagadnień gospodarki wodnej, które przeszły do Ministerstwa Żeglugi. Z jednej strony można to uznać za plus – za podniesienie i dostrzeżenie rangi problematyki zmiany klimatu, ale z drugiej – przy pewnej odmienności problemów związanych z innymi zanieczyszczeniami środowiskowymi, szczególnie o zasięgu lokalnym – rozwiązanie takie wydaje się kontrowersyjne i wprowadzające w błąd. Ponadto, odseparowanie gospodarki wodnej skomplikowało zintegrowane podejście do zarządzania jakością środowiska w Polsce oraz system poboru opłat.

Dlatego Gospodarczy Gabinet Cieni BCC oczekuje pilnie ponownej oceny i dokonania takich zmian organizacyjnych, które w zasadniczym stopniu usprawnią funkcjonowanie niezbędnych programów środowiskowych oraz pozwolą na ostateczne uporządkowanie i powiązanie krajowych polityk i programów w zakresie energetyki, klimatu i środowiska. Szczególnie drastycznym przykładem obecnego stanu jest np. nieudolna realizacja sztandarowego programu rządu „czyste powietrze”, na co wielokrotnie zwracaliśmy uwagę.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

- 1. Z pewną nadzieją należy ocenić stan zaawansowania prac nad Bazą Danych Odpadowych.** Wprawdzie rząd ogłosił ostateczny sukces i wywiązanie się z tego ustawowego obowiązku, niemniej – pomimo iż rejestr przedsiębiorstw generujących odpady jest zrealizowany – to jednak stan zaawansowania modułów ewidencyjnych i sprawozdawczych daleko odbiega od poprawności.
- 2. Rada Ministrów przyjęła Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu,** który bazuje na Polityce Energetycznej Państwa 2040. Jednak, z uwagi na minimalny udział odnawialnych źródeł energii w tzw. miksie energetycznym, należy obawiać się, że nie da on mocnych impulsów do rozwoju, zmian i transformacji w energetyce.

Zagrożenia:

Negatywnie oceniamy wyłączenie się polski (jako jedyne kraju w Europie) z prac nad „Europejskim Zielonym Ładem” przyjętym do realizacji na grudniowym szczycie Unii Europejskiej. Celem tego projektu jest uczynienie z Europy do 2050 r. pierwszego neutralnego dla klimatu kontynentu, przy jednoczesnym stymulowaniu wzrostu gospodarki, znaczącej poprawy stanu zdrowia i jakości życia obywateli.

Trudno zrozumieć decyzję polskiego rządu, mając na uwadze, iż jesteśmy najbardziej zanieczyszczonym środowiskowo krajem w Europie oraz, że krok ten może mieć fatalne długofalowe skutki dla gospodarki.

Pewnym złagodzeniem tej decyzji była deklaracja rozważenia przyłączenia się Polski do działań na szczycie Unii Europejskiej w czerwcu 2020 r. jednak wysoce prawdopodobne jest wyłączenie Polski z zasadniczego etapu tworzenia nowego „Prawa Klimatycznego” przewidzianego do końca marca br. Konsekwencją nieuczestniczenia Polski w transformacji energetycznej Europy do 2050 r. będą również wzrastające z roku na rok, i tak bardzo wysokie (w porównaniu z innymi krajami europejskimi), ceny energii.

Spółdzielczość

DR INŻ. MIECZYŚLAW GRODZKI

minister ds. spółdzielczości Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Rzecznik budowlany GINB, rzeczoznawca majątkowy ds. nieruchomości, lustrator spółdzielczy. Prezes zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej, zastępca przewodniczącego RN Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. Franciszka Stefczyka, z-ca przewodniczącego Rady Mazowieckiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa. Prowadzi własną firmę – Przedsiębiorstwo Budowlane GROMAR. Za swoją działalność został odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi. Przewodniczący Komisji Spółdzielczej BCC.

☎ 514 090 080 ✉ mieczyslaw.grodzki@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. Ustawa o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów

Mimo, że ustawa, od dnia jej uchwalenia (20 lipca 2018 r.) była już dwukrotnie nowelizowana, to jednak wciąż budzi szereg wątpliwości interpretacyjnych, których organy ją stosujące same nie są w stanie rozstrzygnąć. Powoduje to powstawanie opóźnień we wprowadzaniu w życie jej przepisów oraz duże utrudnienia w działalności spółdzielni mieszkaniowych. Stąd też sprawą niecierpiącą zwłoki jest pilne przygotowanie, opublikowanie i rozpowszechnienie wykładni stosowania przepisów ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów w prawo własności tych gruntów. Należy też chłodnym okiem przyrzeć się samej ustawie. Mimo, że jej uchwalenie stanowiło kolejny krok wyeliminowania z obiegu prawnego pojęcia użytkowania wieczystego, to jednak poza obszarem swego uregulowania pozostawiła nieruchomości wolne od zabudowy lub zabudowane innymi, niż wymienionymi w ustawie obiektami, stanowiącymi infrastrukturę towarzyszącą, jak drogi, parkingi, garaże, place zabaw, tereny zielone oraz inne drobne formy architektoniczne. Nierówno traktuje ona również obywateli. Na przykład bezpośrednim beneficjentem przekształcenia w zakresie przyznania ulgi przekształceniowej staje się właściciel lokalu wyodrębnionego, ale osoba posiadająca spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu już nie.

2. Uruchomienie i upowszechnienie tworzenia organizacji producentów (OP)

Potrzebne jest uruchomienie i upowszechnienie tworzenia organizacji producentów ze wsparciem przewidzianym w PROW 2014-2020 na tworzenie OP (do 100 tys. euro rocznie przez 5 lat), z uznaniem już funkcjonujących organizacji spółdzielczych. Organizacje producentów uznane przez kraj członkowski na podstawie przepisów Rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013, są głównymi podmiotami organizującymi rolników i podmioty operujące na rynkach rolnych w krajach Zachodniej Europy. W Polsce uznane OP występują jedynie w sektorze owoców i warzyw. Tworzenie organizacji producentów w sektorach m.in.: **zbóż, nasion roślin oleistych, mleka i przetworów mlecznych, wieprzowiny, mięsa drobiowego, wołowiny i cielęciny, baraniny i koziny, cukru**, jest niezbędne, aby móc utrzymać równe warunki konkurencji na wewnętrznym rynku europejskim. Projektowane przez Komisję Europejską na lata 2021-2027 rozwiązania przewidują **interwencje sektorowe**, pozwalające OP pozyskiwać wsparcie coroczne w wysokości 5% obrotów netto organizacji producentów – prace i spotkania konsultacyjne prowadzi w tym zakresie MRiRW.

3. Uproszczenia sprawozdawczości w spółdzielczości finansowej (BS, SKOK)

Potrzebne jest wprowadzenie uproszczeń w sprawozdawczości banków spółdzielczych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Obecne rozbudowane wymagania w tym zakresie,

jednakowe dla całego sektora finansowego, z uwagi na niedużą skalę działania w/w podmiotów (większość BS i SKOK działa wyłącznie lokalnie), stanowi istotne utrudnienia w działalności BS i SKOK oraz pochłania dużą ilość czasu, przy ograniczonych finansowych możliwościach zwiększania zatrudnienia w tych podmiotach. Jednym z rozwiązań upraszczających tą sprawozdawczość mogłoby być takie znowelizowanie stosownych aktów prawnych, aby zobowiązana jednostka mogła przysyłać wystandaryzowane dane sprawozdawcze do jednego „odbiorcy centralnego”, skąd pozostałe uprawnione organizacje mogłyby pobierać interesujące ich dane. W chwili obecnej mamy natomiast sytuację, gdzie zobowiązany podmiot jest zmuszony przysyłać podobne lub nieco inaczej zagregowane dane do kilku „odbiorców centralnych” (NBP, KNF, BFG, MF, IPS i Banków Zrzeszających).

Innym, nie mniej ważnym zagadnieniem, jest zobowiązanie spółdzielczych instytucji finansowych do wprowadzania dyrektyw i innych standardów unijnych, gdzie z uwagi na małą skalę ich działania (w porównaniu z odpowiednimi jednostkami w innych krajach unijnych), rząd polski mógł skorzystać z prawa odstąpienia od ich implementowania. Dotyczy to np. obligatoryjnego powoływania komitetów audytu, a w przyszłości również tzw. niezależnych członków rad nadzorczych – co jest sprzeczne z podstawową zasadą w Prawie Spółdzielczym. Należy więc wymóc na rządzie odpowiednie inicjatywy legislacyjne, a kwestię wzmocnienia wewnętrznego nadzoru nad działalnością tych jednostek uregulować w ramach ich struktur zrzeszeniowych.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

1. Porozumienie Rolnicze

Wypracowywane rozwiązania przez powołane Zespoły w ramach Porozumienia Rolniczego proponują znalezienie kompromisu w zakresie zgłaszanych przez różne środowiska propozycji dotyczących rynków rolnych oraz zagadnień rozwoju obszarów wiejskich, w tym dotyczących spółdzielczości. Praca w Zespołach, w tym przedstawicieli BCC, KRS i poszczególnych branż spółdzielczych, pozwoliła na zidentyfikowanie problemów i wypracowanie potrzebnych rozwiązań, w tym nowych rozwiązań w organizacji produkcji, przetwórstwa i dystrybucji żywności, oraz efektywniejszego zarządzania zasobami naturalnymi - z których część jest już wdrażana.

2. Gospodarcze organizowanie się rolników

Coraz większe docenienie przez Komisję Europejską i Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi potrzeby znacznego zwiększenia stopnia gospodarczego zorganizowania rolników, w tym w szczególności w organizacjach producentów (OP), które w krajach Zachodniej Europy działają głównie jako spółdzielnie, może być początkiem nowego podejścia w tym zakresie. Projektowane rozwiązania wsparcia rynkowego UE w ramach Planu Strategicznego WPR na lata 2021-2027, ukierunkowane są głównie na zorganizowane formy współpracy gospodarczej producentów rolnych, w szczególności na OP. Ostatnio zaprezentowane przez MRiRW rozwiązania w polskim Planie Strategicznym WPR oraz dostrzeżenie zalet spółdzielni jako przyjaznej formy dla działania rolników na rynku, jest szansą na poprawę bytu polskich

rolników. Aby uzyskać zadawalające efekty, potrzebne jest zmniejszenie biurokracji przy uznawaniu OP, ułatwienie uzyskiwania statusu uznanej organizacji producentów przez działające spółdzielnie i grupy producentów rolnych, podjęcie działań informacyjnych oraz szkoleniowo-doradczych w tym zakresie. Działania te winny znaleźć się wśród priorytetów Resortu Rolnictwa i ARiMR. Wiąże się to z koniecznością opracowania nowych wytycznych oraz wyasygnowania przez Resort Rolnictwa środków na realizację działań umożliwiających szersze zaangażowanie się w ten proces instytucji i podmiotów działających na rzecz rozwoju rolnictwa i spółdzielczości.

Zagrożenia:

1. Niskie gospodarcze zorganizowanie rolników w naszym kraju spowoduje utratę przez nich równych warunków konkurencji na rynku UE po 2020 roku.

Brak pilnych działań zmniejszających obciążenia biurokratyczne przy uzyskiwaniu statusu uznanej organizacji producentów przez istniejące spółdzielnie różnych branż oraz w przypadku nowotworzonych OP, jak również w zakresie tworzenia i funkcjonowania GPR, pozbawi polskich rolników równych warunków konkurencji na rynku. Zdecydowana większość rolników w krajach Zachodniej Europy jest zrzeszona w organizacjach producentów, będących głównie dużymi spółdzielniami, mającymi swoje silne związki. Projektowane przez KE interwencje sektorowe w wysokości 5% obrotów netto organizacji producentów, wzmocnią znacząco pozycję konkurencyjną rolników zorganizowanych gospodarczo. Jednocześnie brak skutecznych działań informujących i doradczych na szerszą skalę, w zakresie możliwości łączenia się istniejących w kraju grup producentów rolnych, tworzenie związków GPR, jak również możliwości uzyskiwania przez działające grupy producentów statusu uznanej organizacji producentów, powoduje masowe likwidowanie się GPR. Rozbudowana biurokracja i wymogi w ww. zakresie zniechęcają rolników do organizowania się, a także utrzymywania dotychczas utworzonych GPR. W ciągu ostatnich 5 lat zlikwidowało się lub utraciło status GPR ok. 700 z ponad 1400 tych podmiotów działających w 2014 r. Projektowane kilkuletnie rozwiązania przejściowe, pozwalające ubiegać się o wsparcie sektorowe w ramach Planu Strategicznego WPR 2021-2027, do czasu uzyskania przez zainteresowane podmioty statusu uznanej OP, mogą być niewystarczające bez znaczącego zmniejszenia biurokracji, zbyt wysokich wymagań oraz podjęcia działań upowszechniających organizowanie się rolników.

2. Brak kampanii informacyjnej i szkoleniowej nt. spółdzielni rolników

Mimo uchwalenia Ustawy z 4 października 2018 r. o spółdzielniach rolników, dotychczas nie została zarejestrowana ani jedna taka spółdzielnia. Wynika to m.in. z niskiej wiedzy rolników lub jej zupełnego braku, o zasadach tworzenia i działania spółdzielni rolników. Bez szerokiej kampanii informacyjnej w ww. zakresie przez MRiRW, przy współpracy Krajowej Rady Spółdzielczej - która taką współpracę zaproponowała Resortowi, organizowanie się rolników w ten typ spółdzielni będzie znikome. We wszystkich krajach, w szczególności Zachodnich, w których spółdzielnie są podstawą działania rolników na rynku, rządy tych państw w swoim czasie zapewniały wydatną pomoc dla rozwoju spółdzielczości rolniczej. Zdecydowana większość rolników jest tam członkiem jednej lub kilku spółdzielni. W większości tych krajów

poziom współdzielenia wynosi od 60 do blisko 100%. Można przewidzieć, że efekty uchwalenia ustawy będą niewielkie, bez ww. działań.

3. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Ustawodawca dość łaskawie potraktował właścicieli nieruchomości niezamieszkałych i producentów opakowań, przerzucając koszty recyklingu w całości na mieszkańców. Gminy, nawet gdyby chciały, nie mogą partycypować w kosztach utylizacji odpadów, bez narażenia się na sankcje Regionalnych Izb Obrachunkowych. Producenci mogą wprowadzić do obrotu w zasadzie każdy rodzaj opakowań, w tym opakowania wielowarstwowe, bardzo trudne do recyklingu. Mimo, że rocznie przypada na głowę przeciętnego Polaka tylko 325 kg śmieci, podczas gdy obywatel Niemiec zużywa ich 630 kg, a Danii aż 800 kg (średnia unijna to 500 kg), to jednak z zagospodarowaniem już tej ilości mamy ogromne problemy. Firmy zagospodarowujące odpady mają duże trudności ze zbytem surowców wtórnych bo są one niskiej jakości, co jest konsekwencją błędów popełnionych podczas segregacji śmieci. Wątpliwe, by ta jakość poprawiła się po wprowadzeniu obowiązku segregowania odpadów na pięć segmentów, co czyni ten proces bardziej skomplikowanym. Z badań wynika, że dwie trzecie Polaków dotychczas segregowało śmieci, ale tylko 15 proc. wiedziało, jak to robić.

W tej sytuacji istnieją obawy, że Polska może mieć trudności z realizacją tzw. pakietu odpadowego UE, którego jednym z celów jest recykling i ponowne użycie 50 proc. odpadów już w roku 2020. Należy więc zastanowić się, jak usprawnić i zdynamizować ten mało drożny system. Jednym z rozwiązań możliwych do zastosowania jest uzupełnienie go o elementy systemu kaucyjnego, co ograniczyłoby marnotrawstwo i zminimalizowało koszty gospodarstw domowych. W obliczu niskiej jakości segregacji odpadów, przed dużym wyzwaniem stoją spółdzielnie mieszkaniowe. Chcąc sprostać wymogom ustawy i ograniczyć ryzyko nieprawidłowości w segregowaniu śmieci przez lokatorów, co pociągałoby za sobą wzrost opłat, będą musiały ponieść znaczne koszty dostosowawcze.

Przemysł obronny

GEN. LEON KOMORNICKI

minister ds. przemysłu obronnego Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

General dywizji Wojska Polskiego w stanie spoczynku. Od 1968 r. do 1998 r. żołnierz zawodowy WP. Od 1991 prezes Fundacji Poległym i Pomordowanym na Wschodzie. Przedsiębiorca i właściciel firmy doradczej. Członek Stowarzyszenia Euro-Atlantyckiego. Ekspert spraw wewnętrznych i administracji. Członek Łoży Założycieli i Rady Organizatorów BCC.

☎ 723 970 632 ✉ leon.komornicki@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. Należy wreszcie zakończyć prace nad Strategią Bezpieczeństwa Narodowego RP. Zespół międzyresortowy powołany Zarządzeniem nr 137 Prezesa Rady Ministrów z 20.09.2019 r., miał przedstawić projekt tego dokumentu do 31.12.2019 r. Dokument ten warunkuje opracowanie i wdrożenie nowej Strategii Obronności i nowej Strategii Rozwoju Polskiego Przemysłu Obronnego.

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego z 2014 nadal obowiązuje pomimo, że z chwilą jej podpisania przez prezydenta B. Komorowskiego była nieaktualna i wadliwa. Do tej strategii nie opracowano adekwatnych strategii wykonawczych Strategii Obronności i Strategii Rozwoju Polskiego Przemysłu Obronnego.

Obowiązuje obecnie Strategia Obronności z 2009 r., a dokument ten jest strategią wykonawczą do Strategii Bezpieczeństwa Narodowego z 2007 r.!

Natomiast obecna Strategia Rozwoju Przemysłu Obronnego jest dokumentem typowo biznesowym, który nie odpowiada na fundamentalne pytanie – w jaki sposób państwo powinno zagospodarowywać potencjał narodowy przemysłu obronnego. Potencjał naukowo-badawczy i dedykowane im nakłady finansowe, by je wyzyskać w celu zapewnienia SZ RP zaopatrywania się w 70% w polskim przemyśle obronnym w nowoczesny sprzęt i uzbrojenie, a 100% w amunicję. Materiały wybuchowe oraz w małą technikę bojową.

2. W świetle niskiej efektywności obecnie obowiązującego rozproszonego systemu zakupów sprzętu i uzbrojenia dla SZ RP oraz nieefektywnego obecnego systemu B+R na rzecz wojska, zachodzi nadal pilna potrzeba powołania Agencji Uzbrojenia.
3. W celu określenia rzeczywistych możliwości polskiego przemysłu obronnego z zakresu wyprodukowania czołgu nowej generacji – samodzielnie lub w ramach współpracy międzynarodowej, zachodzi pilna potrzeba powołania w tym celu przez Ministerstwo Zasobów Narodowych zespołu eksperckiego, który powinien powyższe możliwości zidentyfikować i do końca połowy tego roku zaproponować optymalne rozwiązanie w zakresie produkcji czołgu nowej generacji w Polsce.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

1. Podpisanie umowy offsetowej o wartości 395 mln PLN, a związanej z postępowaniem na pozyskanie śmigłowców dla Marynarki Wojennej RP w wersji zwalczania okrętów podwodnych wyposażonych w sprzęt medyczny pozwalający na prowadzenie bojowych akcji poszukiwawczo-ratunkowych (ZOP/CSAR). W ślad za tą umową podpisano kontrakt na dostawę 4 śmigłowców AW101-wyceniony na 1,65 mld PLN brutto. Uzyskane zobowiązania offsetowe pozwolą na utworzenie Centrum Wsparcia Eksploatacji Śmigłowców AW101 w Wojskowych Zakładach Lotniczych Nr 1 S.A. w Łodzi. Centrum będzie mogło wykonywać tylko ograniczony zakres obsługi technicznej AW101, na Poziomie 0 oraz częściowo na Poziomie I, natomiast nie uzyskano żadnej zdolności do obsługi na Poziomie D, za wyjątkiem obsługi części wyposażenia do zwalczania okrętów podwodnych przez Centrum Morskich Technologii Militarnych Politechniki Gdańskiej. Oznacza to, że łódzki zakład będzie w stanie wykonywać jedynie część: czynności serwisowych i kontrolno-sprawdzających, testów, kalibracji oraz czynności związanych z wymianą niektórych uszkodzonych podzespołów AW101. Dodatkowo ma uzyskać zdolności do zdejmowania i nanoszenia powłok malarskich oraz wykonywania czynności wyważenia śmigłowca i określenia jego środka ciężkości. Natomiast poważniejsze naprawy, remonty lub ewentualne modernizacje będą musiały odbywać się już w zakładach producenta. Przy zamówieniu 4 śmigłowców trudno jednak było oczekiwać większego offsetu szczególnie, że zwiększenie zakresu oferty offsetowej nie przekładało się na wyższą ocenę oferty na dostawę.
2. Podpisanie umowy na zakup śmigłowców S-70i do końca 2024 r. Do tego czasu do Wojsk Specjalnych dostarczone zostaną 4 śmigłowce S-70i Black Hawk do prowadzenia operacji specjalnej. Planowane doposażenie tych śmigłowców w sprzęt niezbędny do prowadzenia operacji specjalnych ma odbyć się głównie w tym roku, natomiast na kolejne lata pozostanie realizacja zapisów kontraktu dotyczących procesu szkolenia i wsparcia logistycznego.
3. W 2020 roku na realizację Planu Technicznej Modernizacji SZ RP (PMT) zaplanowano budżet w wysokości 13,589 mld zł, aż o 2,605 mld zł (23,7%) wyższy niż w 2019 r. Będzie to także procentowało więcej niż wynosi planowany wzrost łącznych wydatków na obronność o 11,3%. W rezultacie wskaźnik udziału wydatków na PMT w łącznych wydatkach obronnych wyniesie 27,2% i będzie wyższy niż w 2019 roku.

Zagrożenia wpływające na realizację planu technicznej modernizacji sił zbrojnych oraz osiągnięcie przez siły zbrojne zdolności bojowych:

1. Opóźnienia w realizacji zadań modernizacyjnych w Marynarce Wojennej RP, a głównie dotyczących:
 - okrętów obrony wybrzeża „MECZNIK” – opóźnienie 3 lata,
 - okrętów patrolowych z funkcją zwalczania min „Czapla” - opóźnienie 3 lata,
 - okrętów podwodnych typu „Orka” - opóźnienie 4 lata.

Najbardziej dramatyczna jest sytuacja w grupie okrętów podwodnych, gdzie na dzień dzisiejszy Marynarka Wojenna nie dysponuje ani jednym okrętem tego typu, który by był w stanie realizować zadania bojowe zgodnie z wojennym przeznaczeniem. W tej sytuacji MON nosi się z zamiarem zakupu trzydziestoletnich okrętów podwodnych ze Szwecji. To rozwiązanie miałoby być tymczasowe, a nie rozwiązanie problemu. To także może spowodować „zamrożenie programu „Orka” na co najmniej 10 lat!

2. Kolejną niepokojącą sprawą jest przedłużająca się modernizacja czołgów „Leopard”. Podpisana w 2015 roku umowa na kwotę 2,415 mld zł na modernizację czołgów „Leopard” 2A4 do wersji Leopard 2PL – przewidywała modernizację 128 czołgów, a po aneksie do powyższej umowy ta liczba uległa zwiększeniu do 142 czołgów, a wartość tym samym kontraktu w tym momencie sięgnęła 2,7 mld zł. Ostateczna wartość, po kolejnych aneksach, w tej chwili osiągnęła 3,1 mld zł. Realizacja kontraktu jest opóźniona w stosunku do pierwotnego harmonogramu o 2 lata. Umowa przewidywała, że do końca 2018 roku wojsko otrzyma sześć pierwszych zmodernizowanych czołgów. Niestety ten termin nie został dotrzymany, bowiem wersja prototypowa zmodernizowanego czołgu, która miała być ostatecznie zatwierdzona do modernizacji pozostałych 141 czołgów, po testach, rozpoczętych w sierpniu 2018 roku w Instytucie Techniki Pancernej i Samochodowej w Sulejówku, nie uzyskała ostatecznej kwalifikacji do rozpoczęcia seryjnej modernizacji tych czołgów. Powodem niezakwalifikowania wersji prototypowej do produkcji seryjnej były awarie niemodernizowanych podzespołów, a które mają swoje lata. To spowodowało, że trzeba było sprowadzić te części i przeprowadzić ich wymianę. Sam test czołgu też był zbyt krótki (pół roku).

Tym samym, batalion czołgów (30 czołgów), który jest w modernizacji poza szykiem wojska i obniża zdecydowanie gotowość bojową oraz zdolność bojową oddziału (brygady), z której te czołgi zostały skierowane do modernizacji. Wykonawcą modernizacji powyższych czołgów jest BUMAR Łabędy, a głównym podwykonawcą niemiecka firma RHEINMETALL.